

DİN'DE TAASSUBA YER YOKTUR [\[1\]](#)

“Taassup”, Arapça kökenli bir isim olup sözlükte “ba>nazlü” anlamına gelmektedir. Bir görüş ve düşünceye, bir kişi ve topluluğa körü körüne bağlanmak, taraf olmak, akraba ve kavminin fertlerine aşırı ölçüde sevgi gösterip yardımcı olmak ve onları kayırmak anımlarına gelir. Taassup, terim olarak: Din, ahlâk, adet, görüş ve düşünce gibi konularda haksızlık ve husumet derecesine varacak ölçüde bir saplantıya düşmek demektir. Bir insanın içinde yaşadığı toplumun ortak değerlerine bağlı olması ve onları koruyup savunması, taassup değildir. Aksine, dinî, millî ve ahlakî değerleri koruyup yaşatmak için gösterilen salâbet ve kararlılık demektir. Yüce Allah’ın, يُحْيِيكُمإِذَا دَعَاكُملِمَا وَلِلرَّسُولِ لِلّهِ اسَْجِيبُوا آمَنُو ينَ الَّذِ يَا أَيُّهَا “Ey iman edenler! Size hayat verecek şeylere sizi çağırıldığı zaman, Allah’ın ve Resûlü’nün çağrısına uyun” (Enfâl, 8/24) emrini yerine getirmektedir. Allah ve Resulü’nün davetine icabet ederek, büyük bir samimiyetle İslam dininin emirlerine uymak; toplum hayatının kanı, canı hükmünde olan dinî, millî ve ahlakî değerleri korumaktır. Hiç şüphe yok ki, yüce değerlerine karşı duyarsız olan bir milletin, tarih sahnesinde söz sahibi olabilmesi mümkün olmaz.   Taassup, sevgiyle kucaklama anlamına da gelmektedir. Buna göre, aklî ve naklî delillere dayanan hususlarda gösterilen duyarlılıklar, tutuculuk veya bağnazlık olmadığı gibi; doğrulukları, İslam âlimleri tarafından aklî ve naklî delillerle ispatlanmış olan dini meselelerin, herhangi bir şüphe ve tereddüt eseri göstermeden kararlı bir tavırla yerine getirmeleri de, asla bir aşırılık veya taassup sayılamaz. Buna, doğrudu ve haka kararlılık anlamında güzel bir sebat ve salabet denilir. Ancak, elinde hiç bir delili ve makul bir gerekçesi olmayan bir insanın, herhangi bir konuda, körü körüne inat ve ısrar göstermesi ise, tam bir taassuptur.   Bilgisizlik, ölçüsüzlük, muhakemesizlik, gibi olumsuz zeminlerde yeseren ve sınır tanımayan nefsanî arzulara kapılmaktan kaynaklanan taassup, fert ve toplumun sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmesinin önünde duran büyük bir engeldir.   TAASSUBUN SEBEPLERİ Taassubun birçok sebebi vardır. Bunlardan bazılarını şöyle sıralayabiliriz:

                 Güvenmek: Sevilip sayılan bazı itibarlı kişilerin görüşlerini, bir muhakeme ve değerlendirmeye tabi tutmadan, onlara güvenerek olduğu gibi kabullenmektir. Aslında böyile bir güven

Ölçü Alması: Bir insanın, yalnız kendi yapısına ve huyuna uyan bir görüşü, bir mezhebi hak, diğerlerini de yanlış görmesi, kendini öçü alması ve bencillik duygusuna kapılması, taassubun başka bir sebebidir. Kendisini hakkın ve doğrunun ölçüsü sayan bir kişi, bu dar görüşüne kapılarak daha da ileri gider ve Hz. Peygamber (s.a.v.)’e de öçüler vermeye çalışır. Sonuçta, Yüce Allah’in, قُلْ
أَتُعَلِّمُونَ اللَّهَبِدِينِكُمُوَاللَّهُ&nbs; يَعْلَمُ مَافِي
السَّموَاتِوَمَا فِيالْأَرْضِوَاللَّهُبِكُلِّشَيْء
عَلِيمٌ&nbs;&nbs;&nbs; “(Ey Muhammed!) De ki: ‘Siz Allah’a dininizi mi öğretiyorsunuz? Oysa Allah, göklerde&nbs; ve yerde olan her şeyi bilir. Allah, her şeyi hakkıyla bilendir” (Hucurât, 49/16) anlamındaki ayetinde bildirdiği, daha aşırı bir taassuba düşer.
Böyel bir anlayışın akla, dine ve ilme uyan bir tarafı yoktur. Sırf kendini beğenmişliğin, canlı bir örneği olmaktan başka bir şey değildir. Gerçeği, sadece kendisinin beğenip savunduğu fikir ve görüşlerden ibaret sayanlar, basiret, ilim ve irfandan mahrum olan kimselerdir. Sosyolojik açidän gelişmemiş bu tür insanlar, şahsi bir görüşün, dar bir anlayışın dışına çıkamazlar. İşte bu gibi dar görüşlüler, toplumda çeşitli sıkıntıların ve huzur bozucu rahatsızlıkların oluşmasında da etkili olurlar. Kolaycılık: Eski dinlerden kalma bazı bilgi, adet ve gelenekleri hiç araştırmadan benimseyip onlara uymak ve bunları Islam’dan saymak, kolayçı bir yaklaşımın tipik bir örneğidir. Gerçekleri öğrenmekten korkan veya böyel bir zahmete katlanmaktan çekinen bazı insanların seçtiği, bir başka taassup yolu da budur. Çünkü bu tutum, geçmişin mirası ile yetinmek, doğruları araştırmaya yönelmemek, ilim ve anlayış açisinden gelişmeyi durdurarak, dar kalıplar arasında sıkışıp kalan bir hayatı razı olmak demektir. Şahsi Görüş: Dini sorunları çözüme kavuşturma konusunda, İslamî ölçülerin değil, şahsi görüşlerin esas alınıp savunulmasıdır. İslâm dini kıyamete kadar devam edecek hak bir din olduğundan, hayatın akışı içerisinde karşılaşılacak yeni sorunların çözümllerine, yeterli ölçüler getirmiştir. Bu bakımından, İslam alimlerinden uzman bir topluluğun, dinî ölçüleri esas alan ilmî toplantılar düzenleyerek, yapacakları&nbs; ortak akıl çalışmalarıyla yeni sorunlara çözümller bulmaları, en isabetli olanıdır.
وَلْتَكُنمِّنكُمْأُمَّةٌيَدْعُونَإِلَى

salih amellerin işlenmesini teşvik eder. Akla hitap eden İslam dini, insanları nefsi davranışlardan sakındırır ve bu hususta gereken ölçüléri bildirerek, onlara uyulmasını ister. Kur’an-ı Kerim’de, &nbsnbsp;

وَأَنَّ
هَـذَا
صِرَاطِي
مُسْتَقِيمًا
فَاتَّبِعُوهُ
وَلاَ
تَتَّبِعُواْ
السُّبُلَ
فَتَفَرَّقَ
بِكُمْ عَن
سَبِلِهِ
ذَلِكُمْ
وَصَّيكُم
بِهِ
لَعَلَّكُمْ
تَتَّقُونَ&nbsnbsp;
“İşte bu, benim dosdoğru yolumdur. Artık ona uyun. Başka yollara uymayın. Yoksa o yollar sizi parça parça edip O’nun yolundan ayırrır. İşte size bunları Allah sakinasınız diye emretti” (En’am, 6/153) buyurularak insanların, Hz. Muhammed (s.a.v.)’i örnek almaları gerektiğini açıklar. Bir takım batıl inançlardan, uydurma masal ve hurafelerden uzak durmaları için de, onlara gerekli uyarılarda bulunur. &nbsnbsp;Ne var ki, bazı insanlar, nefsî arzularının doğrultusunda hareket etmekten hoşlanır, sanki dönüşü olmayan bir yola girilmiş gibi bunu kabullenir ve işi, daha da aşırı boyutlara taşırlar. Sonuçta, &nbsnbsp;اياكم
والهواء فان
الهواء يصم و
يعمي&nbsnbsp; “Sakın heva ve hevesinize kapılmayın!

Çünkü bu tutku, kulağı sağır, gözü de kör eder”[2] anlamındaki hadiste belirtilen duruma düşer ve hiç de istenmeyen fena bir akibetin yolunu tutmuş olurlar. Artık bundan sonra onların kulakları, ne bir hak sözü duyar ve ne de gözleri bir gerçeği görür. Sanki hiç hisleri ve şuurları yokmuş gibi, kendi tutkularının peşinde ömürlerini tüketir giderler. Yüce Rabbimiz, Kur’an-ı Kerim’de: &nbsnbsp;

أَرَأَيْتَ
مَنِ ا
تَّخَذَ
إِلَهَهُ
هَويهُ
أَفَأَنتَ
تَكُونُ
عَلَيْهِ
وَكِيلا &nbsnbsp; “Kendi nefsinin arzusunu kendisine ilah edineni gördün mu? Ona sen mi vekil olacaksın?” (Furkân, 25/43) &nbsnbsp;buyurarak, kendi heva ve heveslerini ilah yerine koyanların, yalnızlık

içinde nasıl acı bir akibete maruz kalacaklarını bildirmektedir.   Aşırılık, dinimizin getirdiği ölçülerin dışına çikan her duyu için söz konusudur. Çünkü, kendi haline bırakılan duygular, sınır tanımad ve doymak da bilmezler. Kur’an-ı Kerim’de, #1575;#1604;#1618;#1576;#1585;#1617; #1593;#1614;#1604;#1614;#1609; #1608;#1614;#1604;#1575;#1614; #1610;#1614;#1580;#1618;#1585;#1616;#1605;#1614;#1606;#1617;#1614;#1616;#1603;#1615;#1606;#1615;#1602;#1614;#1608;#1618;#1605; #1571;#1614;#1606; #1589;#1614;#1583;#1617;#1615;#1608;#1603;#1615;#1605;#1618; #1593;#1614;#1606;#1616; #1575;#1604;#1618;#1605;#1614;#1587;#1618;#1580;#1616;#1583; #1575;#1604;#1618;#1581;#1614;#1585;#1614;#1575;#1605; #1571;#1614;#1606; #1578;#1614;#1593;#1618;#1578;#1614;#1583;#1615;#1608;#1575; #1608;#1614;#1575;#1604;#1618;#1593;#1615;#1583;#1618;#1608;#1614;#1575;#1606;#1616; #1608;#1614;#1575;#1617;#1614;#1602;#1615;#1608;#1575; #1575;#1604;#1604;#1617;#1607;#1614; #1573;#1616;#1606;#1617;#1614; #1575;#1604;#1604;#1617;#1607;#1614; #1588;#1614;#1583;#1616;#1610;#1583; #1615; #1575;#1604;#1618;#1593;#1616;#1609; #1608;#1614;#1604;#1618;#1593;#1615;#1583;#1618;#1608;#1614;#1606;#1615;#1608;#1575; “Sizi Mescid-i Haram’dan alıkoydular diye bir takımlarına beslediğiniz kin, sakın ha sizi, haddi aşmaya sürüklemesin. İyilik ve takva (Allah’a karşı gelmekten sakınma) üzere yardımlaşın. Ama günah ve düşmanlık üzere yardımlaşmayın. Allah’a karşı gelmekten sakının. Çünkü Allah’ın cezası şiddetlidir” (Maide, 5/2) buyurularak bize, canlı bir örnek verilmekte ve ondan, ders almamız istenmekte dir. Mekkeliler, başta Peygamber Efendimiz olmak üzere ilk Müslümanları doğup büyüdükleri yurtlarından çikardılar ve sonra da onların Mekke’ye gelip Beytullah’ı ziyaret etmelerine bile izin vermediler. Çünkü Mekkeliler, Müslümanlara karşı kin güdüyor ve düşmanlık besliyorlardı. İşte bu maksatla Yüce Allah, Mekke’yi fethen giden Müslümanları bu ayetiyle uyararak, onlara karşı kin ve düşmanlık duygularına kapılıp da, haksız ve aşırı bir davranışta bulunmamalarını emretmektedir. Bu ayette, akla, dine, ilme ve hukuka uyulması, meşru işlerde yardımlaşma ve dayanışma içinde bulunulması, haktan ve adaletten sapılmaması gerektiği bildirilmektedir. Hep böyle güzelliği teşvik eden bir dinde, elbette taassubun yeri olmaz. O halde aşırılığı, akılda, dinde, ilimde ve hukukta değil, kontrolden çikip yolunu şarşımış ve sınır tanımad olmuş hissiyatta aramak gereklidir. Taassup denen aşırılık, işte bu şaşkın ve şuursuz hislerin şaşkın gidişlerinin adıdır. Bu bakımdan, insanın aslî görevlerini yerine getirmesi ve hislerini, meşru sınırları içerisinde tutarak, onları, aklın, dinin ve iradenin kontrolü altına alması, güzel hedeflere yönlendirmesi ve aşırı gidişlerine fırsat vermemesi gereklidir.

içinde olması, dinimizce makbul bir tutumdur. Ancak bu tutum onu, birlik içinde oldukları insanların bir takım haksız işlerini hoş görmeye kadar da
görmelidir. Çünkü sevme, hoşlanma ve taraftar olma gibi
duyguları, meşru yolu nde olabilecekleri gibi, gayri meşru bir yolu nde de olabilirler.
Öyile ise, bu duygulara dayanan gelişmelerin doğru yolu olup olmadığını, iyice tespit etmeli; ve ona göre bir tavır takınmalıdır. Yüce kitabımız, bu geçeği, ,
قَوْمٍ عَلَى
أَلاَّ
تَعْدِلُوا
اعْدِلُوا
وَلا
يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَآنُ
يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ
آمَنُوا
كُونُوا
قَوَّامِينَ
لِلّهِ
شُهَدَاء َ
بِالْقِسْطِ
  أَقْرَبُ
لِلتَّقْوَى
وَاتَّقُواْ
اللّهَ إِنّ
اللّهَ
خَبِيرٌ
بِمَا
تَعْمَلُونَ
هُوَ هُوَ “Ey iman edenler!
Allah içinde hakkı titizlikle ayakta tutan adalet ile şahitlik eden kimseler olun. Bir topluma olan
kininiz, sizi adaletsizliğe itmesin. Adil olun. Bu, Allah'a karşı gelmekten sakınmaya daha
yakındır. Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz Allah yaptıklarınızdan hakkıyla
haberdardır” (Maide, 5/8) mealindeki ayetiyle en güzel bir şekilde açıklamakta
ve nasıl bir yol izlenmesi gerektiği bildirilmektedir. Aslında mantık ve muhakemeden uzak bir
tutkunun peşinden gidilmesini, akıl kabul etmez. Ancak, insanların gönül
dünyasında yer tutarak, onları kendi peşlerinden sürükleyen çeşitli arzular,
giderek zihinlerde derin izler bırakır ve sahiplerini, şuursuz bir taassubun iççerisine
düşürürler. Bu tutkuların peşinden koşan insanlar, bir de onların
etrafında, kendilerine göre bir felsefe geliştirir ve bir meziyet varmışçasına savunmaya
kalkışırlarsa, artık o taassuptan kurtulmaları kolay olmaz. Bu gibi tutkuların hakim olduğu bir
toplumdan   itişip kakışmaların ardı arkası da kesilmez.
Kur'an-Kerim'de, , وَمِنَ
النَّاسِ مَن
يَتَّخِذُ
مِن دُونِ
اللّهِ
أَندَاداً

يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّاللّه
وَالَّذِينَآمَنُواْ
أَشَدُّ
حُبًّا
لِّلّهِ
وَلَوْ يَرَى
الَّذِينَ
ظَلَمُواْ
إِذْ
يَرَوْنَ
الْعَذَابَ
أَنَّ
الْقُوَّةَ
لِلّهِ
جَمِيعاً
وَأَنَّ
اللّهَ
شَدِيدُ
الْعَذَابِ
”İnsanlar arasında Allah’ı bırakıp da ona ortak koşanlar vardır. Onları, Allah’ı severcesine severler. M’uuml;’minlerin Allah’ı a olan sevgisi daha güçlü bir sevgidir. Zulmedenler, azaba uğrayacakları zaman bütün kuvvetin Allah’ı in olduğunu ve Allah’ı in azabının pek şiddetli olduğunu bir bilselerdi” (Bakara, 2/165) buyurularak sevgide aşırılık yerilmekte ve böyle bir sevginin, insanı hangi noktalara sürükleyeceği açikça vurgulanmaktadır. Aşırılığa tutulan insanlar, Yüce Allah’ı in varlığının ve kudretinin son derece açik bir gerçek olduğunu bilseler, hatta iman etmiş olsalar dahi, eğer Allah’ı unuturlarsa, sevdiklerini Allah’ı a denk bir ölçüde severler. Onların arzu, emir ve yasaklarını yerine getirirken, Allah’ı a isyan ederler ve böylece onları, ulûhiyette Allah’ı a ortak yapmış olurlar.   Yukarıdaki ayette yer alan, ”M’uuml;’minlerin Allah’ı a olan sevgisi daha güçlü bir sevgidir” ifadesinden, her şeyi yoktan yaratıp yöneten Allah’ı tan başka ilah olmadığına imanın içinde, sevginin de önemli bir esas olduğu anlaşılmaktadır. Ancak, bu sevginin ölçüsünü bulmak ve ona uymak gereklidir. Bunun en sağlam ölçüsü, Sevgili Peygamberimizin sünnetidir. Kur’an-ı Kerim, bu ölçüyü, ,
ذُنُوبَكُمْ
اللّهَ
فَاتَّبِعُونِي
يُحْبِبْكُمُ اللّهُ
وَيَغْفِرْ
لَكُمْ قُلْ
إِن كُنتُمْ

تُحِبُّونَ
وَاللّهُ
غَفُورٌ
رَّحِيمٌ “De ki: Eğer
Allah’i seviyorsanız bana uyın ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın.
Çünkü Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir”
(Al-i İmrân, 3/31) mealindeki ayetiyle bildirmektedir. Bir insan,
اشهد ان لااله
اشهد ان محمدا
عبده و رسوله Diyerek
kelime-i şahadet getirirken, Allah’tan başka bütün ilahları ve onların sevgilerini
reddederek, tertemiz bir kalple Hz. Muhammed’in, Allah’a kulluk ve elçilikle
bağlı olduğu gerçeğini tasdik edip şahitlikte bulunmaktadır. Ayrıca, Kelime-i Şahadet, Allah
sevgisinden sonra, Hz. Peygamber’e de bu sevgiyle bağlılık gösterip O’nu
sevdiğini bildirir ki iman, işte bu sevgiyle tamam olur. Kendisine kulluk edilen bir mabuda,
elbette en büyük bir sevgi ve saygı gösterilir. Buna göre, Allah’i
severcesine sevilen şeyler, ne olursa olsun, mabut yerine konulmuş sayılırlar. Seven, sevgidine
itaat eder, saygı gösterir ve kendi hayat programını, ona göre düzenler. İşte
böyle bir sevginin derecesi, eğer Allah sevgisine denk olursa, o sevilen şey, Allah’a
ortak yapılmış olur. İnsanlar arasındaki çekişme ve kavgaların en önemli
sebeplerinden birisi de, işte bu gibi sevgilerdir. Demek ki taassup, şımartılan hissiyatın elinde
kalan bir insanı, dar görüşlerin, peşin hükümelerin,
gürültülü kavgaların içine iten ve onu, şuursuzca küfür
batağına saplanıp kalmaya sürükleyen, akıl, din, ilim ve insanlık dışı bir aşırılıktır.
SONUÇ Dünya hayatı, bir imtihandır. Yüce Rabbimiz, ,
الَّذِى
خَلَقَ
الْمَوْتَ
وَالْحَيَوةَ
لِيَبْلُوَكُمْ
أَحْسَنُ
عَمَلا
وَهُوَ
الْعَزِيزُ
الْغَفُورُ
“O, hanginizin daha güzel amel yapacağını sınamak için
ölümü ve hayatı yaratandır” (Mülk, 67/2) buyurarak, dünyanın
imtihan yeri olduğunu bildirmektedir. Bu imtihan, nefsin arzularına veya hakkın istedigine uyup
uyamamak biçiminde cereyan eder. Nefsanî arzular, insanı aşırılıklara, dünyanın
geçici zevklerine çağırır. Yüce Rabbi de, aşırılıklardan, dünyanın
geçici haram zevklerinden uzak durmaya, O’nun rızasını kazanarak ebedi mutluluğa
ermeye davet eder. Bu iki davetten birisini seçmek ise, insana aittir. İşte Allah’a
kulluk sınavında başarılı, ya da başarısız olmanın durumu, bu seçimle ortaya çikar.
İnsan, eğer hak sese kulak verir ve hakkı dinlerse, Rabbinin davetini seçmiş ve bu yolda
adım atmış olur. Eğer nefsanî arzuların geçici zevkleri doğrultusunda hareket ederse,

başarısızlık yoluna girmiş bulunur. Bu gerçek, , فَأَمَّا مَن طَغَى*وَآثَرَالْحَ يَوةَ الد ُّنْياَ*فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَى*وَأَمَّا ف َمَقَام َ رَبهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْجَنَّة هِيَ الْمَأْوَى*فَإِنَّ الْجَنَّة هِيَ الْمَأْوَى*فَأَمَّا Kim azgınlık eder ve dünya hayatını tercih ederse, şüphesiz, cehennem onun sığınağıdır. Kim de Rabbinin huzurunda duracağından korkar ve nefsin arzularından alıkoysa, şüphesiz, cennet onun sığınağıdır” (Nâzi’ât, 79/37-41) anlamındaki ayette açikça belirtilmiştir. Yüce Rabbimizin bize emanet olarak verdiği her organ ve duygularımızı, güzelce kullanıp korumaktan sorumluyuz. Kendilerine verilen emanetleri iyi koruyup işleyen Mü’minlerin, cennetin varisleri olup kurtuluşa eren insanlar olacaklarını, Kur’an-ı Kerim bize, açikça bildirmektedir (bk. Mü’minûn, 23/1-10). Nefsinin arzularına kapılan ve şeytana uyup giden bir insan, fırsat elde iken, وَاتَّبِعُواأَحْسَنَ مَا أُنزِلَ إِلَيْكُم من رَّبِّكُم من قَبْلِ أَن يَأْتِيَكُمُ العَذَابُ بَغْتَةً وَأَنتُمَ لَا تَشْعُرُونَ أ َن تَقُولَ نَفْسٌ يَا حَسْرَتَى علَى مَا فَرَّطتُ فِي

جَنبِ
اللَّهِ
وَإِن كُنتُ
لَمِنَ
السَّاخِرِينَ “Farkında olmadan azap size ansızın gelmeden önce, Rabbinizden size indirilenin en güzeline uygun ki, kişi, ‘Allah’ın yanında işlediğim kusurlardan dolayı vay halime! Gerçekten ben alay edenlerden idim’ demesin” (Zümer, 39/55-56) mealindeki ayet-i kerime düşünülmeli, yarın hesap gününde, feryad-ü figana düşmenin artık hiç bir yarar sağlamayacağı bilinmelidir.   Hesap günü akla kara ortaya çıkınca, kendisine uyanlara şeytanın vereceği cevabı, Yüce Rabbimiz bize şöyle bildirmektedir :
وَقَالَ
الشَّيْطَانُ لَمَّا
قُضِيَ
الأَمْرُ
إِنَّ اللّهَ
وَعَدَكُمْ
وَعْدَ
الْحَقِّ .
وَوَعَد
تُّكُمْ
فَأَخْلَفْتُكُمْ لَمَا
كَانَ لِيَ
عَلَيْكُم
مِّن
سُلْطَانٍ
إِلاَّ أَن
دَعَوْتُكُم
فَاسْتَجَبْتُمْ لِفَاَ
تَلُومُونِي
وَلُومُواْ
أَنفُسَكُم
ما أَنَا
بِمُصْرِخِكُمْ وَمَا
أَنتُمْ
بِمُصْرِخِيَّ إِنِّ
كَفَرْتُ
بِمَآ
أَشْرَكْتُمِونِ من
قَبْلُ إِنَّ
الظَّالِمِيِ

06; َ لَ هُمْ
عَذَابٌ
أَلِيمٌ “İş bitirilince şeytan da
diyecek ki: ‘Şüphesiz Allah size gerçek olanı söz verdi. Ben de size
söz verdim ama yalancı çiktim. Zaten benim sizi zorlayacak bir gücüm
yoktu. Ben sadece sizi çağırıldım, siz de hemen bana geliverdiniz. O halde beni kınamayın,
kendinizi kınamın. Artık ben sizi kurtaramam, siz de beni kurtaramazsınız. Şüphesiz ben
daha önce sizin, beni Allah’a ortak koşmanızı kabul etmemiştüm. Şüphesiz,
zalimlere elem dolu bir azap vardır” (İbrahim, 14/22). Hak sese kulak veren
Mü’minlere, Yüce Allah’İN müjdesi ise, şöyedir:
وَأُدْخِلَ
الَّذِينَ
آمَنُوا
وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاا&#15
78;ِ جَنَّاتٍ
تَجْرِي مِن
تَحْتِهَا
الأَنْهَارُ
خَالِدِينَ
فِيهَا
بِإِذْنِ
رَبِّهِمْ
تَحِيَّتُهُ&#16
05;ْ   فِيهَا
سَلاَمٌ. “İnanan ve salih ameller
işleyenler, Rablerinin izniyle, ebedi kalacakları ve içlerinden ırmaklar akan cennetlere
konulacaklardır. Oradaki esenlik dilekleri ‘selam’ dır” (İbrahim, 14/23)
Öyle ise geliniz, bir Müslüman olarak, Kur’an-ı Kerim’in:
وَاتْلُ مَا
أُوحِيَ
إِلَيْكَ مِن
كِتَابِ
رَبِّكَ لَا
مُبَدِّلَ
لِكَلِمَاتِ&#16
07;ِ وَلَن
تَجِدَ مِن
دُونِهِ
مُلْتَحَدًا
وَاصْبِرْ
نَفْسَكَ
مَعَ
الَّذِينَ
يَدْعُونَ
رَبَّهُم
بِالْغَدَاة&#16
16;

وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ
وَجْهَهُ
وَلَا تَعْدُ
عَيْنَاكَ
عَنْهُمْ
تُرِيدُ
زِينَةَ
الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا
وَلَا تُطِعْ
مَنْ
أَغْفَلْنَا
قَلْبَهُ عَن
ذِكْرِنَا
وَاتَّبَعَ
هَويهُ
وَكَانَ
أَمْرُهُ
فُرُطًا “Rabbinin kitabından sana vahy edileni oku. O’rsquo;nun kelimelerini değiştirecek hiç bir kimse yoktur. O’rsquo;ndan başka asla bir sığınak da bulamazsun. Sabah akşam Rablerine, O’rsquo;nun rızasını dileyerek dua edenlerle birlikte ol. Dünya hayatının zînetini arzu edip de gözlerini onlardan ayırma. Kalbini bizi anmaktan gafil kıldığımız, boş arzularına uymuş ve işi hep aşırılık olmuş kimselere boyun eğme” (Kehf, 18/27-28) mealindeki ayetini, hep göz önünde tutalım. Aşırılıklara sapıp da, çeşitli hatalara düşmeye lim. Hangi temele dayanırsa dayansın, taassubun her çeşidinden sakınmak için, Resulullah (s.a.v.)’in sünnetine uyalım. Bir insan ve aynı zamanda Müslüman olarak, haddimizi bilelim. Kendi bilgimizi, ilgimizi, sevgimizi, acımadımızı, yardımımızı, korumamızı, ölçülü tutalım. Bu gibi duygularımızı, Yüce Rabbimizin rahmetinden daha ileriye götürüp de, iki yönlü bir haksızlıkla kendimize fenalık etmeye lim. Ayrıca hiç unutmayalım ki, bütün alemlerin Rabbi olan Yüce Allah’in rahmetinden daha ileri bir merhamet olamaz. O, her şeyi bilen, gören, gözeten, her canının sesini işten ve ihtiyaççlarını karşılayan, rahmet hazinesinde “yok” diye bir şey olmayan bir rahmet ve hikmet sahibidir. Her derdin devasını, her sıkıntının çaresini, yoktan var eden ve veren O’rsquo;dur. [1] Bu Bölüm Din İşleri Yüksek Kuruyu Üyesi Mehmet Zeki KARAKAYA tarafından hazırlanmıştır.
[2] Süyûtî, Camiu’s-Sağîr, I. S. 338..No: 2928.
[3] Beyhakî, Zühd, 343. [4] Ahmed, 3, 135 [5] Ahmed,, V, 194.

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)